

ÅRSPLAN 2023/24

MIKAELGÅRDEN STEINERBARNEHAGE

Innhold

1	Om årsplanen og kommunens mål for barnehagene	2
2	Om barnehagen	3
3	Tilvenning	3
4	Vennskap og fellesskap	4
5	Lek	4
6	Læring	5
7	Kommunikasjon og språk	6
8	Digital praksis.....	6
9	Samarbeid og sammenheng mellom skole og barnehage	6
10	Omsorg	7
11	Medvirkning.....	7
12	Livsmestring og helse	7
13	Bærekraftig utvikling.....	8
14	Planlegging, vurdering og dokumentasjon.....	9

1 Om årsplanen og kommunens mål for barnehagene

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek samt fremme læring og danning. Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppen. Barnets beste skal alltid være et overordnet mål.

Denne årsplanen skal vise hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Årsplanen skal også beskrive hvordan vi jobber for å nå Oslo kommunes felles målsetninger for barnehagene:

Om barnehagen

Mikaelgården steinerbarnehage ligger på Bøler i bydel Østensjø i Oslo. Vi har to småbarnsavdelinger og to storbarnsavdelinger.

Storbarnsavdelingene alternerer på å være på vår utpost i et vakkert skogsområde ved Pasop i bydel Søndre Nordstrand; her har vi et tun med husly, overbygget spiseplass, fast bål plass, utedo og vedforråd. Vi har store naturområder til lek og friluftsliv.

Vår pedagogikk bygger på Rudolf Steiners menneskesyn og pedagogiske ideer rundt barns utvikling. Gjennom etterligning og påvirkning fra omgivelsene inspireres barnet til læring og utvikling. Derfor er det et sentralt element i steinerpedagogikken å stimulere til gode sanseopplevelser, bevegelses- og etterligningsmuligheter. I tillegg må de legge vekt på estetikk og kvalitet i barnets omgivelser. Vi bestreber oss på å gi barna gode opplevelser både i barnehagens dagligliv og gjennom tradisjonelle fester og høytider, opplevelser som gir trygghet, glede og livsmot. Vår intensjon er å utvikle barna til frie, selvstendige og kreative mennesker med gode verdier. I Mikaelgården praktiseres barns medvirkning i stor grad ved å tilrettelegge i tid og rom for fri lek. Ved hjelp av kunstneriske bearbeidelsesformer gis barna mulighet til å uttrykke seg og bli lyttet til gjennom andre uttrykksformer enn verbale. Barnehagens årsplan er utarbeidet på grunnlag av Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver fra 01.08.17 og Lokal rammeplan for steinerbarnehagene (2018).

Tilvenning

- Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barna kan få en trygg og god start i barnehagen. Se «Oslostandard for tilvenning i barnehagen».

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

I steinerpedagogikken er faste rytmer viktig. Vi gjør det samme til samme tid hver dag. Dette er med på å skape trygge rammer for barnet i tiden etter oppstart, da barnet opplever gjenkjennelse i hverdagen og dermed får oversikt.

Småbarnsavdelingene: Tilvenningen tar ulik tid for ulike barn. Tilvenningen starter oppstartsdagen og varer til vi ser at barnet føler seg hjemme i barnehagen. Som regel tar dette minst to uker, men det kan også ta kortere eller lengre tid. Medarbeiderne er tett på nye barn fysisk og mentalt og vurderer hele tiden trivsel og trygghet. En forelder er til stede i barnehagen de tre første dagene. Forelderens rolle er å være en trygg havn for barnet når det selv utforsker den nye arenaen, og samarbeider med avdelingens medarbeidere disse dagene. Forelderens rolle kan bli satt til huslige oppgaver eller håndarbeid. Dette viser barnet at forelderens rolle er deltakende i barnehagehverdagen og knytter for dem et synlig bånd mellom barnehage og hjem. Samtidig får forelderens rolle oversikt over dagsrytme og aktiviteter på avdelingen og får anledning til å bli kjent med de voksne. Den første tiden etter de tre dagene hentes barnet tidlig, og foreldrene skal være tilgjengelige på telefon. Detaljer rundt dette avtales mellom foreldre og avdelingsleder. I den første tiden er det også hyppig kontakt mellom barnehagen og foreldrene om barnets trivsel og hverdag. Hensikt med foreldrenes tilstedeværelse de første dagene av tilvenning er at barnet skal få utforske omgivelsene med mulighet til å trekke seg tilbake til sin trygge havn, forelderens rolle, ved behov. Det er viktig for barnet at foreldrene støtter opp om tilvenningen ved å være positive til barnehagen og til barnets tilvenningsprosess. Barna faller lettere til ro når foreldrene er positive og trygge på avgjørelsen om å sende barnet i barnehagen. Vi oppmuntrer til at barnet har hatt barnevakt før oppstart, så de har erfart at foreldrene kommer tilbake når de etterlates. Det er likevel regelen heller enn unntaket at barn gråter de første gangene de er i barnehagen uten foreldre. Barn som gråter blir alltid

trøstet, og denne trøsten skaper også et bånd mellom barnet og den voksne i barnehagen fordi barnet erfarer at de voksne kan trygge og gi omsorg.

Storbarnsavdeling: De fleste barn som begynner rett på storbarnsavdeling har erfaring med barnehage fra før. De har erfart at barnehage er gøy og at barnehagevoksne er snille. De har også erfart at foreldrene kommer tilbake. Vi pleier å la det være opp til foreldrene om de vil være til stede en dag eller to, men vi krever det ikke. Overgang fra småbarns til storbarns: I Mikaelgården er alle barna alle voksnes ansvar, uavhengig av hvilken avdeling de sokner til. Vi har daglig utetid sammen og barna lærer fort å kjenne flere voksne og barn enn dem på egen avdeling. Vi er derfor flere voksne som sammen kan vurdere om et barn er klar for å flyttes opp på storbarns. Overflyttingen skjer når vi mener barnet er klart for det eller trenger det for å utvikle språk, vennskap, motorikk eller annet, eller hvis vi ser det er det beste for barnets trivsel. Av praktiske grunner skjer overflyttingene ved oppstart av nytt barnehageår eller hvis en plass blir ledig i løpet av året. Når det nærmer seg et avdelingsbytte intensiverer de voksne på storbarns kontakten med barnet som skal overflyttes og barnet kommer på besøk. Barna som allerede går på storbarns, kjenner småbarna fra utetiden og hjelper til med å få barnet til å trives på sin nye avdeling.

Vennskap og fellesskap

- I barnehagen skal alle barn få oppleve seg selv som verdifulle, få venner og bidra i et sosialt fellesskap.
- Barnehagen skal forebygge, avdekke og stoppe mobbing og krenkelser.
- Barnehagen skal fremme likestilling, og motvirke alle former for diskriminering.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Barnehagen er som regel barnets første erfaring med et fellesskap utenfor familien. Vi jobber mye med å styrke dette fellesskapet. Vi har felles måltider og samlinger. Under måltidene tilstreber vi ro og en hyggelig stemning, vi prater sammen og tar oss god tid, tenner lys og begynner og avslutter måltidet med felles sang. Felles opplevelser og felles arbeid bidrar til å gi barna en følelse av samhörighet. I lek og organiserte aktiviteter legger vi vekt på samhandling og sosial kompetanse. Fri lek under tilsyn utvikler demokratisk sinnelag. Ved konflikter får barna sjansen til å ordne opp seg imellom, men de voksne følger med og veileder ved behov. Vi griper inn ved utestenging og begynnende mobbeatferd. I Mikaelgården har vi en bevisst holdning til å behandle hvert barn individuelt uavhengig av kjønn, funksjonsnivå, etnisk bakgrunn og religion.

Lek

- Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes.
- Barnehagen skal ha et fysisk miljø som støtter barnas utvikling og sosiale og språklige samhandling.
- Barnehagen skal legge til rette for et inkluderende miljø der alle barna kan oppleve glede og engasjement gjennom lek.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Barns lek har en stor og viktig plass i steinerpedagogikken. Barneleken gir nyttig erfaring og er avgjørende for all slags læring og fra et pedagogisk standpunkt mener vi at leken er nødvendig for at mennesket kan vokse og utvikle seg. Gjennom leken møter barnet verden, sin kultur og seg selv. Lek gir rom for stimulering av språksansen og intellektet, trening av kroppen og motorikken og gir nødvendig sosial trening. I steinerbarnehagepedagogikken er leken den aller viktigste aktiviteten for barna. Den er barnets arena for livslyst, fantasi, vennskap og relasjoner. Forskning bekrefter at lek tidlig i livet er viktig for å

bygge kreative egenskaper og evne til samarbeid. I leken kan barna bearbeide både kroppslige og følelsesmessige inntrykk. Voksne støtter, observerer, inspirerer og motiverer til lek og aktiviteter og tilrettelegger for barnas frie lek. Det settes av god tid til dette i hverdagen så barna kan fordype seg i leken. De voksnes rolle er ikke å være lekekamerat, men å sørge for at leken blir positiv for alle barna og at begynnende mobbeatferd, utestengning og maktmisbruk stoppes og arbeides med. De voksne følger derfor leken tett, men deltar eller griper inn først hvis barna trenger hjelp og støtte til samspill eller konfliktløsning. Alle avdelinger er innredet og utstyrt både for lek og ro. Leker og fysisk miljø er utformet for å inspirere til fri, selvstendig lek med livsutfoldelse og voksende initiativkraft. Lekene er i naturmaterialer og stimulerer til bruk av fantasien. Barna foretar selvstendige valg rundt organisering av leken, lekegjensander, tidsbruk og bruk av rommet. Det legges vekt på at barn er ulike og har ulike behov, også når det kommer til deltagelse i aktiviteter. Et viktig kriterium for at en aktivitet skal kunne defineres som lek, er at den er frivillig, spontan og lystbetont

Læring

- Barna skal oppleve et stimulerende og utforskende miljø som fremmer barns nysgjerrighet og lærelyst.
- Barnehagen skal sørge for utvikling og progresjon innenfor alle fagområdene i rammeplanen.
- Barnehagen skal støtte og berike barnas initiativ og gi dem utfordringer og tiltro til egne evner.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Barnehagens avdelinger og uteområde er utformet for å inspirere barna til lek og bruk av fantasi. Ved sanger, historier og eventyr formidles holdninger og kunnskap på en lekende, billedlig måte. Barna får god tid til lek og utforskning av sine omgivelser. Barnehagen følger Rammeplan for barnehager og Lokal rammeplan for steinerbarnehager. Arbeid med fagområdene er en integrert del av hverdagen og vi benytter oss av daglige arbeidsoppgaver, rutiner og opplevelser i dette arbeidet. All kunnskap om fagområdene og progresjon foregår hos de voksne. Barna får leke, jobbe og utvikle seg uforstyrret av kjennskap til de føringer styringsdokumentene legger på innholdet i barnehagen. Barna oppfordres til stor grad av selvstendighet etter alder og evner. De oppfordres til å komme med egne tanker, vurderinger og filosoferinger, og de skal alltid oppleve å bli tatt på alvor.

1 Kommunikasjon og språk

- Barnehagen skal støtte barns bruk av språk som redskap for å tenke og gi uttrykk for egne meninger og følelser.
- Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen.
- Barnehagen skal fange opp og støtte barn som trenger ekstra støtte i sin språkutvikling. Se «Oslostandard for et inkluderende leke- og språkmiljø».

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Hver dag får barna høre folkeeventyr og/eller sagn. Kunnskapen som ligger i eventyr og sagn nærer barnet når det gjelder ordforråd, kunnskap og verdier. Eventyret ledsages ofte av bordspill, med konkrete for å visualisere ord og handling. Medarbeiderne oppfordres til å fortelle historier, både fra sine egne liv og oppdiktede. Barna oppmuntres til å fortelle egne historier. Muntlig fortelling styrker tilknytningen og understøtter språkutviklingen. Barnets språklige bevissthet styrkes gjennom rim, regler og vers. Den lekne tilnærmingen til språket vekker barnets nysgjerrighet og stimulerer barnets fonetiske ferdigheter. Vi

arbeider med de samme sanger og vers over tid, noe som gir barnet mulighet til språklig fordypelse, som igjen gir pedagogene verktøy for å fange opp barn som måtte ha forsinket eller avvikende språkutvikling. Vi bruker sanger og vers fra barnesangtradisjonen og folkemusikkskatten så vel som materiale forfattet med tanke på spesifikke anledninger og begivenheter. Mange vers og sanger har innhold som beskriver håndfaste prosesser og stemninger og barna lærer dermed ord, begreper og sammenhenger. Vi bruker også billedbøker for å trene ord og begreper. Ved fri og barneinitiert lek i naturen utvikles barnas motorikk, og hånd i hånd med dette - språket

Digital praksis

- Barnehagen skal gi barna mulighet til å bruke digitale verktøy og teknologi i lek, læring og kreative prosesser.
- Barnehagen skal bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.
- Barnehagens ansatte skal utøve god digital dømmekraft i samarbeid med foresatte.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

De digitale medier barna møter i barnehagen er i bruk som hjelpemidler. Målsetningen er å vise barna digitale verktøy som noe nyttig, ikke bare som underholdningsmaskiner. Barnehagen har et digitalt system for inn- og utlogging av barn. I praksis foregår innloggingen på en iPad og det gjøres i full åpenhet. Når det passer slik er det barna selv som logger seg inn. Alle avdelingsledere har mobiltelefon vi bruker for å sende og motta meldinger fra foreldre og andre. Dette er synlig for barna og vi viser dem på denne måten at vi bruker smarttelefon som verktøy for kommunikasjon. Det brukes ikke dataspill og spilles ikke av film eller musikk fra noen digital plattform. Våre digitale medier brukes som hjelpemidler. De eldste barna som har sitt siste år i barnehagen har i løpet av året et kunstnerisk prosjekt der digitale medier inngår. Dette kommer i tillegg til andre prosjekter med mer tradisjonelle håndverksteknikker.

Samarbeid og sammenheng mellom skole og barnehage

- Barnehagen skal i samarbeid med foresatte og skolen legge til rette for at barnet får en trygg og god overgang fra barnehage til skole. Se «Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS».
- Barnehagen skal legge til rette for at barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som gir dem et godt grunnlag for å begynne på skolen.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Vi følger Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole for de barna som begynner på offentlig skole. For barna som skal til steinerskoler følger vi samarbeidsplan for aktuell skole. Vi har et eget opplegg for skolestarterne en gang i uken. Der øver vi gradvis inn vanskeligere håndverksteknikker og vi jobber med arbeidsutholdenheten til barna, styrking av sosial kompetanse med vekt på å kunne vente på tur, ta imot beskjeder, forholde seg til gitte oppgaver, kunne samarbeide, ta ordet i gruppe.

Omsorg

- Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan knytte seg til personalet og til hverandre.
- I barnehagen skal alle barna bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for.

- Barnehagen skal forebygge og avdekke omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Se Oslostandard for samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og barneverntjenesten.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Vår bemanningsnøkkel er en voksen pr tre barn på småbarnsavdelingene, en voksen pr fem barn på storbarnsavdelingene. Vi samarbeider tett om vaktlister og vikarer så det alltid er forsvarlig bemanning i barnehagen. I kjernetiden mellom 9 og 14 er alle voksne på jobb og ingen faste møter avholdes i dette tidsrommet. Steinerpedagogikken legger stor vekt på barnets individualitet og integritet. Alle barn skal møtes på best mulig måte i forhold til personlighet og situasjon. Barnehagen følger Oslostandard for samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og barnevern.

Medvirkning

- Barn skal delta i demokratiske prosesser og ha innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barnas medvirkning må tilpasses individuelle forutsetninger og behov.
- Barnehagen skal ivareta foresattes rett til medvirkning, og samarbeidet skal alltid ha barnas beste som mål.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Våre storbarnsavdelinger er i skogen hver dag annenhver uke. Der leker de i variert terreng alle årstider. På denne måten blir de godt kjent med kroppen sin, de øver kroppsbeherskelse og styrke. Dette gir et godt grunnlag for en sunn kropp og en aktiv holdning til friluftsliv senere i livet. På alle avdelinger følges en fast dagsrytme. Overganger i løpet av dagen markeres på samme måte hver dag - med en sang, et vers eller en tone. Derfor vet barna alltid hva som skal skje, de har oversikt og kan kjenne trygghet og gjenkjennelse.

Det tilstrebes en rolig atmosfære på avdelingene. Barna skal få tid og ro til å fordype seg uten stress. Vi har god tid i barnehagen! Barnas hverdag hos oss skal være stressfri og ting skal skje i barnas tempo og utfra deres forutsetninger. Alle barn, både på småbarns og storbarns, har hvilestund hver dag. De minste barna sover, de litt større barna hviler. Hvilestunden gir barna mulighet til en pause for å hente seg inn midt på dagen. Barna legges i senger og synges i søvn eller hvile av en voksen de kjenner godt.

Livsmestring og helse

- Barnehagen skal bidra til barnas trygghet, livsglede, og følelse av egenverd.
- Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og samtidig gi rom for hvile.
- Barnehagen skal bidra til at barna utvikler matglede og sunne helsevaner.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Våre storbarnsavdelinger er i skogen hver dag annenhver uke. Der leker de i variert terreng alle årstider. På denne måten blir de godt kjent med kroppen sin, de øver kroppsbeherskelse og styrke. Dette gir et godt grunnlag for en sunn kropp og en aktiv holdning til friluftsliv senere i livet.

På alle avdelinger følges en fast dagsrytme. Overganger i løpet av dagen markeres på samme måte hver dag - med en sang, et vers eller en tone. Derfor vet barna alltid hva som skal skje, de har oversikt og kan kjenne trygghet og gjenkjennelse.

På alle avdelinger serveres det varm, hjemmelaget lunsj av økologiske råvarer hver dag. Barna serveres også økologisk frukt daglig. Sammen med matpakke hjemmefra får barna derfor et sammensatt og sunt kosthold i barnehagen. Maten tilberedes på avdelingene og barna kan se på eller delta i matlagingen. På denne måten blir de vant til å lage mat fra bunnen av med ferske grønnsaker og med ulike teknikker for tilberedning.

Det tilstrebes en rolig atmosfære på avdelingene. Barna skal få tid og ro til å fordype seg uten stress. Vi har god tid i barnehagen! Barnas hverdag hos oss skal være stressfri og ting skal skje i barnas tempo og utfra deres forutsetninger.

Alle barn, både på småbarns og storbarns, har hvilestund hver dag. De minste barna sover, de litt større barna hviler. Hvilestunden gir barna mulighet til en pause for å hente seg inn midt på dagen. Barna legges i senger og synges i søvn eller hvile av en voksen de kjenner godt.

Alle barna er ute hver dag uansett vær. De blir dermed kjent med ulike temperaturer og værtyper.

I Mikaelgården tar vi hygiene og smittevern på alvor. Håndvask og desinfeksjon er selvfølgelig rutiner i dagsrytmen. Vi er opptatt av at håndhygiene ikke skal være en kilde til stress, angst eller tvang for barna og legger derfor vekt på at disse rutinene utføres på en måte som føles naturlig. Vi tenker smittevern uten redsel og hygiene uten hysteri.

Bærekraftig utvikling

- Barna skal få naturopplevelser og bli kjent med naturens mangfold.
- Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Våre tiltak for å oppnå dette i år:

Vi har en avdeling i skogen med trehytte, utedo, bål plass, stort lekeområde og "uendelig" omland for litt større ekspedisjoner. De to storbarnsavdelingene alternerer på å være i skogen, en uke hver, gjennom hele året og i allslags vær. Barna lever i naturen og kan følge med på naturens endringer i årsløpet. Vi ferdes i naturen og vi rydder etter oss hver dag; vi ser hakkespettens arbeid, finner dyrs etterlatenskaper og følger dyrespor så langt vi orker og på den måten vet vi at vi deler plassen vår og skogen med andre skapninger. Barna bærer og har ansvaret for sin egen sekk og skiftetøy som er pakket ned. De lærer raskt at dersom de fryser må de bevege seg/løpe en runde, er vottene våte må de skifte til de tørre i sekken osv. De nye barna får hjelp av de større barna som kjenner rutinene og området, både når det gjelder å pakke sekk og å ferdes i naturen.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

- Barnehagen skal planlegge, vurdere og dokumentere det pedagogiske arbeidet.

Vi har fem planleggingsdager i løpet av barnehageåret – alle ansatte deltar. Vi har personalmøte for hele personalgruppen og avdelingsmøter annenhver uke, pedagogene + styrer har møter 2-3 timer hver uke. På disse møtene foregår fortløpende planlegging og evaluering av aktiviteter. Det skrives referat. Alle pedagogene i barnehagen er involvert i drøftinger av enkeltbarn; alle medarbeidere er involvert i oppfølgingen av barna. Barnehagen forholder seg til personopplysningsloven og retningslinjer for oppbevaring av dokumentasjon om enkeltbarn. Barnehagen sender ukentlig ut nyhetsbrev på mail; drypp fra dagliglivet på avdelingene deles på en lukket digital tjeneste

Fastsatt av SU: 15.juni 2023

Barnehagens styrer: Elin Bråten

Barnehagens nettside: www.mikaelgaarden.no